Το πρόσωπο ως σύμπτωμα (Ευγένιος Αρανίτσης)

Categories : ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Date : 18 Ιανουαρίου, 2006

"*... εγκληματικό θεωρείται κατ' ουσίαν το να παρεκκλίνεις από τον μέσον όρο, όχι τόσο το να γερνάς. Σου απαγορεύουν να γερνάς στον βαθμό που, γερνώντας, αρχίζεις να διαφέρεις, με την έννοια ότι απομακρύνεσαι από το εγκεκριμένο ανθρωπολογικό μοντέλο του λευκού, ψηλού, ξανθού, υγιή, αθλητικού, ...*"

Κατάσταση εκτάκτου ανάγκης θυμίζει η πανικόβλητη προσφυγή γυναικών και ανδρών στα σφαγεία της πλαστικής χειρουργικής με σκοπό την αναπαλαίωση των προσόψεων, χωρίς να λείπουν φρικιαστικές ατραξιόν όπως το δημόσιο μετεγχειρητικό στριπτίζ του δύστυχου του Ψινάκη που, έχοντας προφανώς πειστεί ότι δεν έχει πρόσωπο, πράγμα που ήταν εν πολλοίς αλήθεια, παράγγειλε ένα και μας το έδειξε.
Φυσικά, η επιθυμία των ανθρώπων να σταματήσουν απατηλά τον χρόνο είναι αρχαία όσο και ο ίδιος ο χρόνος, με τη διαφορά ότι τώρα, αν μου επιτρέπετε το λογοπαίγνιο, το αποτέλεσμα του εξωραϊσμού του προσώπου δεν διατηρεί τίποτα το προσωπικό. Απεναντίας, και παραδόξως, η ιδέα που κερδίζει την εφαρμογή της πίσω απ' όλη τη φανατική καμπάνια είναι η ομοιομορφία, δηλαδή ό,τι πιο εχθρικό προς τον μαγνητισμό μιας ομορφιάς που σου υπόσχεται ότι «θα ξεχωρίζεις». Αισχρά βιομηχανοποιημένη, η «αισθητική» επιχείρηση αναπαράγει, παντού και υποχρεωτικά, το ίδιο ανιαρό πρότυπο, τιμωρώντας τους πειραματισμούς, όπως φαίνεται καθαρά στη ζοφερή ανορθογραφία της μύτης της ηθοποιού Βάνας Μπάρμπα. Οπότε, η ίδια άοσμη και άγευστη ξανθιά κυκλοφορεί παντού σε αμέτρητες κόπιες, ενώ η ιλιγγιώδης δυναμική του πληθωρισμού, από το κύμα της οποίας πνίγονται όλες οι χαρακτηριστικές φυσιογνωμικές ιδιαιτερότητες και σημασίες, ρίχνει το εγχειρισμένο ήμισυ του ωραίου φύλου σε διπλή τιμητική αποστρατεία, τόσο ως προς την ωραιότητα όσο και ως προς το φύλο. Διότι ούτε η ομορφιά ούτε η θηλυκότητα μπορούν να επιβιώσουν στο αδιαφοροποίητο σύμπαν του αναδιπλασιασμού.
Εδώ που τα λέμε, δεν χρειάζεται να είναι κανείς φιλόσοφος για να διαπιστώσει πως η έλξη ενός προσώπου εκπέμπεται κυρίως από τα «σφάλματα» που παρουσιάζονται στις αναλογίες του, ούτε για να εκπλαγεί από το ότι αρκετές γυναίκες, αληθινά νόστιμες, επιζητούν με τέτοια ευλάβεια την ισοπεδωτική απάλειψη αυτών ακριβώς των θελκτικών ασυμμετριών. Ελαφρά ανασηκωμένες παιδικές μύτες, παράξενα βλέφαρα, τονισμένα ζυγωματικά, καθώς και οι ρυτίδες εκείνες που αποκαλούνται πόδια της χήνας και που εμφανίζονται σαν μύχιος φωτισμός γύρω απ' τα μάτια ορισμένων γυναικών όταν αυτές γελούν, όλα θυσιάζονται στο νυστέρι με αντάλλαγμα τη σφραγίδα μιας τυποποιημένης ποίησης που παρηγορεί την

ανασφάλεια αφήνοντας την ανοησία εντελώς άθικτη. Η λατρεία της ομοιομορφίας επιβάλλεται σαν κάτι το αναπόφευκτο.
Ήδη, χτυπάει εδώ και χρόνια την πόρτα των εφήβων και των δύο φύλων, που εξαναγκάζονται, για να μην πούμε ότι το επιζητούν οι ίδιοι, να περάσουν από την καρέκλα του ορθοδοντικού, αδιαφορώντας απέναντι στην απειλή του ψυχικού κόστους από τα μεταλλικά ελάσματα που τοποθετούνται στο στόμα τους,...
Για να μη μακρηγορούμε, εγκληματικό θεωρείται κατ' ουσίαν το να παρεκκλίνεις από τον μέσον όρο, όχι τόσο το να γερνάς. Σου απαγορεύουν να γερνάς στον βαθμό που, γερνώντας, αρχίζεις να διαφέρεις, με την έννοια ότι απομακρύνεσαι από το εγκεκριμένο ανθρωπολογικό μοντέλο του λευκού, ψηλού, ξανθού, υγιή, αθλητικού, χαμογελαστού προτεστάντη. Τους το χαρίζουμε.
Στο μεταξύ, αυτή η εξέλιξη, μια και σημειώνεται στη σκηνή της παθολογίας, χρίζει φαίνεται ανάλογης μεταχείρισης. Έτσι, οι κυρίες που καταφεύγουν στους αισθητικούς πρέπει να ξέρουν, αν δεν το ξέρουν κιόλας, πως οι ειδικοί αυτοί, καθώς προδίδουν οι τελευταίες μεταρρυθμίσεις στον κλάδο, τις αντιμετωπίζουν εκατό τοις εκατό σαν ασθενείς. Εξ ου και στα γυναικεία περιοδικά μπορεί κανείς να απολαύσει αποσπάσματα σαν το παρακάτω:
«Κάτι περίεργο συμβαίνει στον κόσμο της ομορφιάς. Η λίμα και το τσιμπιδάκι αντικαθίστανται σιγά σιγά από βελόνες, βύσματα και επαναστατικά προϊόντα. Μια νέα γενιά αισθητικών γεννιέται για να θεραπεύσει τις ρυτίδες σ' ένα ιατρικό περιβάλλον. Αυτές οι αισθητικοί δεν μοιάζουν απλώς με νοσοκόμες, μέσα στις αυστηρές, λευκές ποδιές τους. Τις περισσότερες φορές είναι στ' αλήθεια νοσοκόμες...» Πράγματι, ακόμη και μετά το κούρεμα, εξοφλώντας τον κουρέα, έχει κανείς την αίσθηση ότι πληρώνει νοσήλια. Η αρρώστια δεν είναι τα γηρατειά αλλά η ποικιλία. Μετά βίας θα μπορούσε να θεωρηθεί τυχαίο το γεγονός ότι, κάθε πέντε ώρες, εξαφανίζεται απ' τον πλανήτη ένα σπάνιο είδος ζωντανού οργανισμού. Που σημαίνει ότι ογδόντα τέσσερις χιλιάδες περίπου είδη θα εξαφανιστούν τα επόμενα πενήντα χρόνια, μαζί και οι γυναίκες, συνεπώς και οι άντρες, εφόσον «η ερωτική επαφή» θα εκλείψει.
Από αυτή λοιπόν τη γενική τάση καταφυγής στην ασφάλεια της ομοιομορφίας τροφοδοτείται η εκκωφαντική παραίνεση προς τους πελάτες, πρώην ανθρώπους, να σπεύσουν όλοι να αποκτήσουν το ίδιο χαμόγελο και τα ίδια λαμπερά μαλλιά, με την υπόσχεση ότι κάτι τέτοιο θα τους εξασφαλίσει την αθανασία της ψυχής, η οποία έτσι, δηλαδή πεθαίνοντας μέσα στην τυποποίηση, όσο και επειδή έπαψε να αφουγκράζεται τον χρόνο, παύει υποτίθεται να αρρωσταίνει. Όχι μόνον δεν παύει, αν ρωτάτε εμένα, αλλά τρομάζει κανείς αντικρίζοντας, στα μάτια των θυμάτων της μετάλλαξης, τα συντρίμμια των ελπίδων για μια ζωή λιγότερο καταθλιπτική. Ο,τι απωθείται από την επιφάνεια επιστρέφει εκδικητικά στο εσωτερικό και τοκίζεται μέχρι την ημέρα της πτώχευσης, όπως έγινε με την αρρώστια της Βουγιουκλάκη.

(Πηγή: 'Παράδοξα', 'Κ. Ελευθεροτυπία' 20/3/2005)